

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 50/05-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. októbra 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu prerokoval sťažnosť MUDr. J. M., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. A. B., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 33 C 63/99 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 33 C 63/99 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 33 C 63/99 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. MUDr. J. M. priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia MUDr. J. M. na účet advokáta JUDr. A. B., B., vo výške 6 309 Sk (slovom šesťtisícristodevät' slovenských korún) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti MUDr. J. M. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2005 doručená sťažnosť MUDr. J. M., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. A. B., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní žalobcu MUDr. J. M. proti žalovanému Ž. B. vedenom pod sp. zn. 33 C 63/99 o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru bola podaná okresnému súdu 25. augusta 1999. Priet'ahy v konaní vidí sťažovateľ v tom, že okresný súd viac ako 5 rokov od podania žaloby nevytýčil termín pojednávania. Do dnešného dňa nie je vec právoplatne skončená. V konaní dochádza podľa názoru sťažovateľa k zbytočným priet'ahom.

Sťažovateľ si uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk. Svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia zdôvodnil tým, že od podania návrhu do dnešného dňa je v stave právnej neistoty.

Namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že konanie na okresnom súde začaté podaním návrhu z 25. augusta 1999 do dnešného dňa nie je právoplatne skončené a v konaní dochádza podľa jeho názoru k zbytočným priet'ahom, čo spôsobuje stav právnej neistoty sťažovateľa.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„a) Okresný súd Bratislava III postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 33 C 63/99 o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru porušil základné právo MUDr. J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

b) Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje, aby v konaní sp. zn. 33 C 63/99 bez zbytočných priet'ahov konal.

c) MUDr. J. M. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 200.000,- Sk (slovom dvestotísíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

d) Okresný súd Bratislava III je povinný MUDr. J. M. uhradiť trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. A. B., so sídlom B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení z 29. júna 2005 uviedol prehľad vykonaných úkonov v danej právnej veci a poukázal na to, že v konaní zistil dve obdobia dlhšej nečinnosti súdu, ktoré však nemajú subjektívny základ na strane sudcu, ale sú dôsledkom rozsiahlej agendy na okresnom súde.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 29. júna 2005 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom podaní z 12. júla 2005 súhlasil tiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 50/05-12 zo 16. februára 2005 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie o neplatnosť skončenia pracovného pomeru vedené na okresnom súde pod sp. zn. 33 C 63/99, v rámci ktorého namieta sťažovateľ zbytočné prietahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré je zložité na dokazovanie.

V rámci druhého kritéria „správanie účastníkov konania“ ústavný súd nezistil také správanie účastníkov konania, ktorým by prispeli k celkovej dĺžke konania.

Zo spisu okresného súdu v právnej veci vedenej pod sp. zn. 33 C 63/99 ústavný súd zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 25. augusta 1999 bola okresnému súdu podaná žaloba.

Dňa 23. septembra 1999 bol žalovaný vyzvaný na vyjadrenie k žalobe a doloženie listinných dokladov.

Dňa 18. októbra 1999 došlo okresnému súdu vyjadrenie žalovaného k žalobe.

Dňa 23. novembra 1999 okresný súd vyzval žalobcu na zaujatie stanoviska k vyjadreniu žalovaného k žalobe.

Dňa 8. decembra 1999 došlo okresnému súdu stanovisko žalobcu k vyjadreniu žalovaného.

Dňa 10. januára 2000 sa v spise nachádza úradný záznam o nahliadnutí žalobcu do spisu.

Dňa 8. februára 2000 oznámil právny zástupca žalobcu okresnému súdu zmenu sídla svojej advokátskej kancelárie.

Dňa 20. apríla 2000 požiadal právny zástupca žalobcu o vytýčenie termínu pojednávania.

Dňa 27. septembra 2002 okresný súd predvolal právneho zástupcu žalobcu na informatívny výsluch nariadený na 23. október 2002.

Dňa 23. októbra 2002 sa v spise nachádza úradný záznam, že právny zástupca žalobcu sa na informatívny výsluch nedostavil, svoju neprítomnosť ospravedlnil telefonicky a akceptoval termín 30. októbra 2002.

Dňa 30. októbra 2002 sa uskutočnil na okresnom súde informatívny výsluch právneho zástupcu žalobcu.

Dňa 29. novembra 2004 sa v spise nachádza úradný záznam o nahliadnutí právneho zástupcu žalobcu do spisu.

Dňa 14. decembra 2004 okresný súd vydal uznesenie o nepripustení ďalšieho účastníka na strane žalovaného.

Dňa 20. decembra 2004 okresný súd žiadal žalovaného o doloženie listinných dokladov.

Dňa 10. januára 2005 sa v spise nachádza úradný záznam o nahliadnutí právničky žalovaného do spisu.

Dňa 21. januára 2005 žalovaný doručil okresnému súdu vyžiadané doklady.

Dňa 31. januára 2005 sa uskutočnilo pojednávanie (účastníci boli prítomní).
Pojednávanie bolo odročené na 2. marec 2005.

Dňa 1. februára 2005 právny zástupca doplnil do spisu listinné dôkazy.

Dňa 15. februára 2005 došlo okresnému súdu vyjadrenie žalovaného.

Dňa 23. februára 2005 bol určený termín pojednávania na 30. marec 2005.

Dňa 30. marca 2005 sa uskutočnilo pojednávanie (účastníci boli prítomní).

Dňa 5. apríla 2005 právny zástupca žalobcu zaslal súdu substitučnú plnú moc.

Dňa 18. apríla 2005 žalovaný doručil okresnému súdu listinné doklady.

Dňa 11. mája 2005 sa uskutočnilo pojednávanie (účastníci boli prítomní).

Dňa 18. mája 2005 žalovaný doručil okresnému súdu vyžiadané doklady.

Dňa 25. mája 2005 sa uskutočnilo pojednávanie (účastníci boli prítomní).

Dňa 30. mája 2005 sa uskutočnilo pojednávanie. Na pojednávaní bol vyhlásený rozsudok, ktorým sa žaloba zamietla.

Pri skúmaní tretieho kritéria, a to postupu súdu v konaní, ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 33 C 63/99 došlo k zbytočným prieťahom v období od 8. decembra 1999 (okresnému súdu došlo stanovisko žalobcu) do 27. septembra 2002 (okresný súd predvolal právneho zástupcu žalobcu na informatívny výsluch) v trvaní 33 mesiacov. K zbytočným prieťahom došlo aj v období od 30. októbra 2002 (informatívny výsluch právneho zástupcu žalobcu) do 14. decembra 2004 (uznesenie o nepripustení ďalšieho účastníka na strane žalovaného) v trvaní 25 mesiacov. Celkové prieťahy sú v trvaní 58 mesiacov.

Ústavný súd zistil, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k namietanému porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. 33 C 63/99 (bod 2 výroku nálezu).

Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 33 C 63/99 a prikázal okresnému súdu, ktorý jeho právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Dovršením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 50 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu a jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na už uvedené kritériá riešenia

zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu (bod 3 výroku nálezu).

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Sťažovateľ bol vo veci sčasti úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom (bod 4 výroku nálezu).

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2004 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 15 008 Sk.

Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľa odmenu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady, napísanie sťažnosti. Podľa takto určených kritérií sú trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vo výške 5 302 Sk (odmena za jeden úkon je 2 501 Sk plus režijný paušál 150 Sk za každý úkon), plus 19 % DPH, t. j. 6 309 Sk, ktoré ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľa. Ústavný súd nepriznal odmenu za vyjadrenie právneho zástupcu z 12. júla 2005, pretože išlo o úkon zo strany ústavného súdu nevyžiadaný (ústavný súd

listom zo 6. júla 2005 žiadal iba vyčísliť trovy právneho zastúpenia a uviesť, či sťažovateľ trvá na ústnom pojednávaní).

Z uvedených dôvodov ústavný rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. októbra 2005